

HZ.MUHAMMED'İN (S.A.A) KISACA HAYATI

<"xml encoding="UTF-8?">

HZ.MUHAMMED'İN (S.A.A) KISACA HAYATI

Peygamber efendimiz (s.a.a), Fil yılı, Rabiulevvel ayının on yedisinde (M.570'de) Cuma günü şafak vakti Mekke şehrinde dünyaya geldi.[1] Resulullah (s.a.a)'in değerli babası, Abdullah b. Abdulmuttalip b. Haşim b. Abdumenaf idi; değerli annesi ise Veheb b. Abdumenaf'ın kızı Âmine idi. Her iki şahsiyetin akrabalık bağı Abdumenaf'da birleşiyor.

Hiz. Peygamber'in mübarek ismini, İlahi emir gereği Muhammed[2] künyesini ise Ebu'l-Kasım[3] koydular.

İmam Bakır (a.s) bu olay hakkında şöyle buyurdu: Hazretin doğumunun yedinci günü Ebu Talib, Peygamber (s.a.a) için bir kurban kesti ve akrabalarını misafirlğe davet ederek şöyle dedi:

"Bu Ahmed'in akikasıdır." Misafirler; "Onun ismini neden Ahmed koydun?" diye sorduklarında, Ebu Talib; "Yer ve gök ehlinin övgüsünden dolayı onun ismini Ahmed koydum." dedi.[4] İşte bundan dolayı Emir-ul Müminin Ali (a.s), Hz. Resulullah'ın (s.a.a) da, iki ismi bulunan peygamberlerden biri olduğunu söylemiştir.[5]

Peygamber (s.a.a) henüz daha dünyaya gelmeden babasını kaybetti;[6] dünyaya geldikten sonra da onu, süt emmesi için Halime-i Sadiyye'ye emanet ettiler. İbn-i Sad'ın yazdığına göre; Halime Hazreti kucağına alır almaz göğsü sütle doldu; öyle ki, Peygamberimizi ve Halime'nin açlıktan uyumayan çocuğu o süttten doydular[7]

Peygamber (s.a.a) üç yaşına kadar annesi Amine'nin de gözetimiyle sütannesi Halime'nin yanında kaldı, daha sonra Mekke şehrine, kendi annesinin yanına döndü..

Peygamber (s.a.a) altı yaşında iken annesi Amine ve bakıcısı Ümm-ü Eymen'le birlikte akrabalarını görmek için Medine'ye gittiler. Bir ay Medine'de kaldıktan sonra Mekke'ye dönüşte Ebva'ya (Cuhfe'den 37 km. uzak) ulaştıklarında Hazretin değerli annesi vefat etti ve orada defnedildi.

Ümmü Eymen Hz. Peygamber'i Mekke'ye götürdü, orada da Abdulmuttalip onun sorumluluğunu üstlendi.[8] Ama iki yıl sonra Abdulmuttalip de dünyadan göçtü.[9] Onun vasiyeti üzerine Ebu Talib yeğeni Hz. Muhammed'in (s.a.a) sorumluluğunu üstlendi.[10]

İbn-i Abbas'ın naklettiğine göre Ebu Talib Hz. Peygamber (s.a.a) ile öylesine ilgileniyordu ki, gece ve gündüz ondan bir an olsun ayrılmıyordu, onu kendi yanında yatırıyor ve onun hakkında kimseye güvenmiyordu.[11]

Resulullah (s.a.a) on iki yaşında[12] Ebu Talib'le birlikte Şam'a yolculuğa çıktı. Bu yolculukta Buheyra isminde bir rahiple karşılaştılar. Buheyra, Mesihi (Hristiyan) âlimlerinin en bilginlerindendi.

Haz. Peygamber'i (s.a.a) görür görmez, O'nun ahiru-z zaman Peygamberi olduğunu hemen anladı. Buheyra Ebu Talib'e dönüp şöyle dedi: "Önceki semavi kitaplarda bu gencin peygamberliğiyle ilgili haber vardır."[13]

Resulullah (s.a.a) erginlik çağına kadar Ebu Talib'in evinde kaldı. Hazret ahlak, yiğitlik, halkla geçinmek ve emanete riayet etmek bakımından öyle bir ahlaka sahipti ki, halk ona "Emin" yani; güvenilir kimse lakabını takmıştı.[14]

Resulullah (s.a.a) yirmi yaşında iken "Hilfu'l-Fudul" antlaşmasına katıldı. Bu antlaşma kendi zamanında, Ben-i Haşim, Ben-i Zühre ve Ben-i Temim arasında yapılan en iyi antlaşma idi. Bu antlaşma gereği mazlumların hakları zorbalardan alınacak ve gereken yardımlar onlardan esirgenmeyecekti.[15]

HZ.MUHAMMED'İN (S.A.A) EVLİLİĞİ

Haz. Hatice asaletli ve büyük bir servete sahip bir kadındı. Vasıtalarla ticaretle uğraşıyordu.

Resulullah'ın (s.a.a) doğru konuşan ve emanete sadık biri olduğunu öğrenince O Hazrete, kölesi Meysere ile birlikte ticaret yapmak için Şam'a gitmesini ve kendisine diğer tacirlerden daha fazla pay vereceğini önerdi. Resulullah (s.a.a) Hatice'nin bu önerisini kabul ederek onun malı ile Şam'a doğru yola çıktı.

Mallarını satıp işlerini bitirdikten sonra Mekke'ye doğru hareket etti. Mekke'de ise Şam'dan getirdikleri malları satıp, öncekilere oranla iki kat veya daha fazla kâr elde etti. Hz. Hatice'nin kölesi Meysere yol boyunca Resulullah'tan (s.a.a) gördüğü hareket ve davranışları Hatice'ye anlattı.

Hatice, birisi vasıtasıyla Resulullah'a şöyle bir mesaj gönderdi: "Ey amcaoğlu, aramızdaki akrabalık bağından ve kavmin arasında yüce, şerefli, soylu, emanettar, iyi huylu ve doğru konuşan biri olmandan dolayı seninle evlenmek istiyorum."

Hatice'nin bu evlenme teklifi öyle bir zamanda oldu ki, Hatice o zamanlar nesep açısından en köklü, şeref ve mal bakımından da bütün kadınların üstünü idi; herkes onunla evlenmek için adeta yarışlıyordu fakat o hiç kimseyi kabul etmiyordu.[16]

Resulullah (s.a.a) Hz. Hatice'nin evlenme teklifini kabul ederek amcalarını onu istemeye gönderdi.[17]

Resulullah (s.a.a) evlendiği zaman yirmi beş[18], İbn-i Abbas ve bir grup diğer bilginlerin sözüne göre Hz. Hatice de yirmi sekiz yaşında idi.[19]

Hız. Peygamber (s.a.a)'in Hz. Hatice ile evlenmesinden, ikisi erkek, dördü kız olmak üzere toplam altı çocuğı oldu. Erkeklerin isimleri; Kasım ve Tahir; kızların isimleri ise Ümmü Gülsüm, Rukayye, Zeynep ve Fatıma'dır.[20]

Hatice-i Kubra (a.s) Resulullah (s.a.a) ile ortak yaşantısında çok fedakârlıklar yapmıştır. O bütün mal ve servetinin hepsini aziz eşi ve onun mukaddes davasın uğruna harcamış ve aynı zamanda bütün kadınlardan önce Hz. Resulullah'a (s.a.a) iman etmişti. Resulullah (s.a.a) onun hakkında şöyle buyurdu:

"O, insanlar kâfir olduğunda bana iman etti, halk beni yalanladığında o beni tasdik etti, halk beni

mahrum bıraktığında o kendi malıyla bana yardımda bulundu.”[21]

BI’SET’İ

Hız. Resulullah’ın (s.a.a) yaşantısının en hassas dönemi, 40 yaşına girdiğı ve Recep ayının 27. günü (M.610) peygamberliğe seçildiğı andır.[22] O zamandan itibaren üç yıl boyunca halkı gizlice İslam’a davet etti.[23] Hız. Resulullah’a ilk iman eden kimse Emirü’l-Müminin Hız. Ali (a.s) olmuştur.[24] Ondan sonra da Hız. Hatice iman etmiştir.

Bi’setin üçüncü yılında Resulullah (s.a.a), Allah tarafından halkı açıkça İslam’a davet etmekle görevlendirildi. Bu emir gereğı önce kendi yakınlarını misafirliğe davet ederek onlara şöyle buyurdu:

“Allah-u Teala beni, sizi O’na davet etmeye emretmiştir. İçinizden kim beni tasdik edip bu işte bana yardımcı olursa, sizin aranızdaki kardeşim, vasim ve halifem olacaktır.”[25]

Taberi’nin yazdığına göre Ebu Talib oğlu Ali (a.s), Peygamber’e (s.a.a) yardımcı olacağını ilan eden tek şahıs idi. Peygamber (s.a.a) de oradakilere şöyle buyurdu:

“Bilin ki, bu şahıs, benim sizin aranızdaki kardeşim, vasim ve halifemdir; onun sözlerini dinleyin ve emirlerine itaat edin.”[26]

Resulullah (s.a.a) akrabalarını İslam’a davet ettikten sonra, halktan da putlara tapmayı bırakıp sadece Allah’a ibadet etmelerini istedi. Bu söz onlara çok ağır geldi; az bir grup hariç hepsi Hazrete düşman kesilmeye başladı.

O kritik anda, Mekke’nin büyüğü ve Peygamber’in (s.a.a) amcası olan Ebu Talib, kardeşi oğlunun yardımına koştı ve onu yalnız bırakmayacağına dair yemin etti.[27] Gerçekten söylediğini yaptı. Ebu Talib, hayatta olduğu müddetçe Kureyş Hız. Peygamber’i (s.a.a) fazla incitemiyordu.

Kureyş büyükleri, Ebu Talib’in koruması altındaki Hız. Peygamber’i (s.a.a) tam baskı altına alamadıklarını görünce, yeni Müslüman olanlara eziyet ve işkence etmeye başladılar.

Peygamber (s.a.a), Müslümanların Kureyş'in zulüm ve eziyetinden kurtulmaları için onlara Habeşistan'a hicret etmeleri için izin verdi.

Hicretin altıncı yılında, Mekke müşrikleri, Peygamber'i (s.a.a) öldürme kararı aldılar. Bu yüzden Muhammed'i (s.a.a) kendilerine teslim etmedikçe Ben-i Haşim'le muamele yapmayacaklarına ve onlardan evlenmeyeceklerine dair kendi aralarında bir antlaşma imzaladılar. Bu antlaşmayı bir deri sayfasına yazarak Kabe'nin duvarına astılar.

Ben-i Haşim de canlarını korumak için Peygamber (s.a.a) ile "Şi'b-i Ebu Talib" deresine sığındılar; üç yıl boyunca orada kaldılar. Üç yıldan sonra Allah-u Teala Peygamberine, antlaşmayı "Allah" lafzı hariç karıncaların yediğini haber verdi. Ebu Talib bu haberi Küreyişlilere ilettiler ve onlara; "Eğer Muhammed'in söyledikleri doğru çıkarsa ne yapacaksınız?" diye sordu.

Onlar da: "Artık bu anlaşmayı bozarız" dediler. Kureyşliler Kabe'ye gidip oraya astıkları antlaşmanın "Allah" lafzı hariç diğer bütün kelimelerinin karıncalar tarafından yenildiğini görünce kendi antlaşmalarından vazgeçtiler. Bi'setin onuncu yılında gerçekleşen bu olay neticesinde Mekke halkından birçok kimse İslam'ı kabul ettiler. Böylece Beni Haşim Şi'b-i Ebu Talib kuşatmasından kurtuldular.[28]

HİCRET VE HZ. ALİ'NİN (A.S) BÜYÜK FEDAKÂRLIĞI

Peygamber (s.a.a), bi'setin onuncu yılında iki büyük yardımcısı olan Hz. Ebu Talib ve Hz. Hatice'yi kaybetti.[29] bu iki büyük şahsiyetin ölümü Hazrete çok ağır geldi, bundan dolayı o yılın ismini "Hüzün yılı" koydu.[30]

İmam Zeynü'l-Abidin (a.s) bu olay hakkında şöyle buyurmuştur:

"Resulullah (s.a.a), Ebu Talib ve Hatice'yi kaybettiğinde artık Mekke'de kalması zorlaşmıştı... Allah-u Teala bundan dolayı Hz. Peygamber'in, Mekke'de yardımcısı olmadığından dolayı orayı terk edip Medine'ye doğru hareket etmesini emretti."[31]

Ebu Talib dünyada göçtükten sonra Kureyş'in Peygamber'e (s.a.a) eziyeti gittikçe arttı, Hazrete defalarca hakaret edip O'nun canına kıymak istediler.[32]

Mekke müşrikleri, bi'setin 13. yılı "Daru'n-Nedve" denilen bir yerde toplanıp Peygamber'i öldürme kararı aldılar. Bu karara göre çeşitli kabilelerden oluşan gençler hep birlikte Hazret'e saldıracak ve kim tarafından öldürüldüğü bilinmeyecekti.[33]

Hiz. Peygamber (s.a.a) İlahi vahiyle bu komplodan haberdar oldu ve geceleyin Mekke'den ayrılarak Medine'ye doğru yola çıktı. Emir'ul- Müminin Hiz. Ali de Peygamber (s.a.a)'in canını korumak için O'nun yatağında yattı.[34]

Peygamber (s.a.a), Rabî'ul- Evvel ayının ilk günü Mekke'den ayrıldı ve aynı ayın 12. günü Medine'nin yakınlarında olan "Kuba" denilen yere vardı. Orada yaklaşık on gün Hiz. Ali'yi (a.s) bekledi.[35]

Bu müddet içerisinde de Kuba camisini yaptırdı. Daha sonra Hiz. Ali'nin (a.s) geldiğinde Peygamber efendimiz (s.a.a) Hiz. Ali (a.s) ile birlikte Medine'ye girdiler.

Hiz. Peygamber'in hicreti ardınca Mekke Müslümanları da yavaş-yavaş Medine'ye hicret etmeye başladılar. Hiz. Peygamber (s.a.a) Muhacir ve Ensar (Medine halkı) arasındaki samimiyet bağını güçlendirmek için onların aralarında kardeşlik bağı oluşturdu.

Peygamber (s.a.a) bu teşebbüsü ile Medine'de İslami bir toplum oluşturmuş ve Muhacirlere yardım için de uygun bir zemin hazırlamıştı.

Bu küçük İslam toplumunun kuruluşundan daha 19 ay geçmemişken Müslümanlarla Mekke müşrikleri arasında savaş ateşi alevlendi. İlk önemli ateş Bedir savaşı idi, onun ardından Uhud, Hendek, Hayber, Tebuk vb. savaşlar da vuku buldu.

Peygamber (s.a.a)'in savaşları iki çeşittir; birincisi, kendisinin katıldığı savaşlardır, bu savaşlara "Gazve" denilir. Diğerleri ise kendisinin katılmadığı savaşlardır, bu savaşlara da "Seriyye" deniliyor.

Gazvelerin sayısının 28, seriyyelerin sayısının ise 38 tane olduğunu söylemişlerdir.[36] Bunca savaş, dokuz yıldan az bir zamanda vuku bulmuştur. Fakat şu noktayı da hatırlatmak gerekir ki bu savaşların bir kısmında hiçbir sıcak çatışma olmamış ve birçoğunda ise çok az kan dökülmüştür. Ve bu savaşların hepsi savunma savaşlarıdır. Peygamber efendimiz (s.a.a) hiçbir savaşta başlatan taraf olmamış aksine karşı tarafı her zaman sulha davet eden kimse

olmuştur.

Bu gazve ve seriyyeler, Müslümanların Hicaz topraklarında azamet ve güçlerinin aşikar olmasına ve birçok Arap kabilelerinin Hz. Peygamberle (s.a.a) barış antlaşmaları imzalamalarına sebep oldu.

Bu antlaşmaların en önemlisi, Hudeybiye antlaşması idi. Hz. Peygamber bu antlaşmayı, hicretin altıncı yılında Mekke müşrikleriyle yaptı. Bu antlaşma, Hicaz toprağında nispi bir emniyet ve huzurun oluşmasına yol açtı ve diğer topraklarda da İslam'ın yayılmasına bir ortam hazırladı.

Peygamber (s.a.a), hicretin yedinci yılında İslam'ın geniş bir şekilde yayılmasını sağlamak için birçok mektuplar yazmış ve bu mektupları İran, Rum, Habeş, Mısır, Yemame, Bahreyn vb. ülkelerin kral ve padişahlarına göndererek kendi mesajını onlara iletmiştir.[37]

Resulullah bu mektuplarda onları İslam'a davet ediyordu. Bu vesileyle Hz. Peygamber'in (s.a.a) evrensel risaleti dünyanın her tarafına bildirilmiş ve böylece İslam'ın mesajı uzak memleketlere de ulaşmıştır.

MEKKE'NİN FETHİ

Hicretin sekizinci yılının Ramazan ayında Mekke şehri Peygamber efendimiz (s.a.a) tarafından fethedildi.[38] Resulullah (s.a.a) ordusuyla birlikte savaşılmaksızın Mekke şehrine girdi, ilk teşebbüsünde Mekke halkının hepsini affetti ve Hz. Ali'ye (a.s) Kâbe'de bulunan üç yüz altmış putu kırmasını emretti.[39] Sonra minbere çıkarak şöyle buyurdu:

"Ey insanlar! Allah Teala cahiliyet tekebbürünü ve atalarla övünmeyi sizin aranızdan temizledi. Bilin ki siz Ademdensiniz, Adem de balçıktandır. Bilin ki, Allah'ın en iyi kulları O'ndan korkan ve günah işlemeyendir."[40]

Resulullah (s.a.a), Mekke'de kısa bir müddet kaldıktan sonra Medine'ye doğru hareket etti. Bir kaç aydan sonra, Rum ordusunun İslam ülkelerine saldırıp o topraklarda ilerlemeyi amaçladıklarını öğrendi.

Hazret bu haberi öğrenir öğrenmez İslam ordusunun, Rum ordusuna karşı koymak için Şam sınırlarına doğru hareket etmelerini emretti, kendisi de ordunun komutanlığını üzerine aldı.

Uzun bir mesafeyi kat ettikten sonra Hicretin dokuzuncu yılının Şaban ayında, Şam sınırında bulunan Tebuk topraklarına ulaştılar. Ama Rumlulardan hiçbir eser yoktu.

Çünkü Rum ordusu, Hz. Peygamber'in (s.a.a) komutanlığındaki İslam'ın güçlü ordusunun hareketinden haberdar olmuş ve Müslümanlar karşısında yenilgiye uğramaktan korktukları için geri dönmüşlerdi.

Resulullah (s.a.a) düşman tehlikesinin olmadığını görünce ordunun Medine'ye dönmesini emretti. "Tebuk" ismiyle meşhur olan bu gazve Hz. Peygamber'in (s.a.a) en son gazvesi sayılmaktadır.

Hz. Peygamber'in (s.a.a) Hicaz topraklarındaki en fazla başarı elde ettiği yıl, hicretin dokuzuncu yılıdır. Çünkü o yıl hac merasiminde müşriklerden beraat ilan edildi.[41] Bu önemli mesele, Kurban Bayramında Emir'ül-Müminin Hz. Ali (a.s) tarafından düşmanlara duyuruldu ve onlara, İslam'a karşı tavırlarını belirlemeleri için dört ay fırsat tanındı.

Bu beraatın ilanı neticesinde çeşitli kabilelerin elçileri Medine'ye doğru akın etmeye başladılar. Hepsi Hz. Peygamber'in (s.a.a) huzuruna gelerek İslam'ı kabul ettiklerini veya İslam'ın gölgesinde yaşamak için cizye ödemeye hazır olduklarını bildirdiler..

O yıla, çok fazla elçinin Medine'ye akın etmesinden dolayı; "Amm'ul- Vefud" (Elçiler Yılı) ismini vermişlerdir. Böylece puta tapma adet ve geleneği Hicaz topraklarından silinmiş ve yerini tevhit dini almıştı.

GADİR-İ HUM

Resulullah (s.a.a), hicretin onuncu yılında hac için Mekke'ye yolculuk yapmaya hazırlandı. Müslümanlar da bu haberi duyunca, hac amellerini doğru bir şekilde kâmil olarak öğrenmek için yolculuğa hazırlandılar.

Resulullah (s.a.a) Zilkade ayının sonuna dört gün kala Medine'den ayrıldı, Zilhiccenin dördüncü günü ise Mekke'ye vardı.[42] Hac amellerini yaptıktan sonra Müslümanlarla birlikte o şehirden ayrılarak Medine'ye doğru yola koyuldu.

Yüz yirmi bin civarında olan hac kervanı "Cuhfe" denilen yere yetiştiğinde, Hz. Peygamber (s.a.a) tarafından kervanın durdurulması emredildi. Resulullah (s.a.a) namazını kıldıktan sonra Gadir-i Hum kenarında bir hutbe okudu, sonra Hz. Ali'nin elini tutup her ikisinin koltuk altları görülecek kadar kolunu yukarıya kaldırdı. Herkes onu görüp tanıdı; sonra yüksek bir sesle şöyle buyurdu:

"Ey insanlar! Müminlerin kendilerinden, onlara daha evla kimdir?"

Halk: "Allah ve Resülü daha iyi bilir." dediler.

Bunun üzerine Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdular:

"Allah-u Teala benim mevlamdır; ben de müminlerin mevlasıyım; ben onlara kendilerinden daha evlayım. Öyleyse ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır."[43]

Resulullah (s.a.a), bu cümleyi üç defa tekrarladı. (Hanbelîlerin imamı olan Ahmed bin Hanbel'e göre, dört defa tekrarlamıştır.) Daha sonra şöyle buyurdular:

"Allah'ım! Onunla (Hz. Ali –a.s–) dost olana dost, ona düşman olana düşman ol; onu seveni sev, ona buğz edene buğz et; ona yardım edene yardım et, ondan yardımını esirgeyenden yardımını esirge; o nereye dönerse hakkı onunla döndür. Biliniz ki, bu sözleri burada olanlar olmayanlara bildirmelidirler."

Halk henüz dağılmadan Allah-u Teala şu ayet nazil etti:

"Bugün dininizi kemale erdirdim, nimetimi size tamamladım ve din olarak İslam'ı size beğendim."

Bunun üzerine Resulullah (s.a.a) şöyle buyurdular:

“Allah-u Ekber! Din kemale erdi, nimet tamamlandı, Allah benim risaletime ve benden sonra Ali’nin velayetine razı oldu.”

Daha sonra orada bulunan insanlar Hz. Ali’yi tebrik etmeye başladılar. Ebu Bekir ve Ömer Hz. Ali’yi (a.s) ilk kutlayan kimselerdendir...

Bu olay, Zilhicce’nin on sekizinci günü vuku buldu. Hz. Peygamber’in halife tayin etme işi birkaç defa çeşitli yerlerde tekrarlanmıştır.

Hz. Peygamber (s.a.a) Haccetü’l-Veda yolculuğundan sonra ömrünün son günlerini yaşıyordu, nihayet hicretin on birinci yılı Sefer ayının yirmi sekizinde fani dünyadan ayrılıp ebedi yurda göç etti.[44]

Hz. Peygamber’in (s.a.a) Hatice’den altı çocuğu vardı, onların isimlerini daha önce zikrettik. Mariye’den de İbrahim isminde bir oğlu vardı. Resulullah’ın (s.a.a), Fatıma (a.s) hariç bütün evlatları kendi hayatı döneminde vefat ettiler.[45] Hz. Peygamber’in nesli, Hz. Fatıma’dan devam etti.

Allah bizleri rahmet ve Peygamberlerin en sonuncusu olan Hz. Muhammed (s.a.a) gibi yaşamayı ve Ehlibeyt’inin (a.s) yolunda gitmeyi nasip etsin.

Dipnotlar

[1] - İkbalu’l-A’mal, c.3, s.121.

[2] - Kafi, c.8,s.301

[3] - Tabakat, c.1,s.106.

[4] - Kafi, c.6,s.34.

[5] - Uyun-u Ahbaru'r-Rıza, c.1,s.245.

[6] - Kısasu'l-Enbiya-i Ravendi, s.316

[7] - Tabakat, c.1,s.111.

[8] - Tabakat, c.1,s. 112-117.

[9] - Sire-i İbn-i İshak, s.68.

[10] - El- İsabe, c.4,s.115. Menakıb-i İbn-i Şehraşub, c.1,36

[11] - Kemalu'd-Din, c.1,s.172.

[12] -- Tabakat-i İbn-i Sa'd, c.1,s.121.

[13] - Sire-i İbn-i İshak, s.73. Sire-i İbn-i Hişam, c.1,s.191. Tarih-i Teberi, c.2,s.32.

[14] - Tabakat-i İbn-i Sa'd, c.1,s.128

[15] - Tabakat-i İbn-i Sa'd, c.1,s.128.

[16] - Sire-i İbn-i İshak, s.81. Tarih-i Teberi, c.2,s.34.

[17] - Tarih-i İbn-i Esir, c.2,s.40.

[18] - Misbah'ul- Müteheccid, s.732.

[19] - Keşfu'l-Ğumme, c.2,s.136. Fusulu'l-Muhimme, s.147. Ensabu'l-Eşraf, c.1,s.98.

Şezerat'uz- Zeheb, c.1,s.14.

[20] - el- Hisal, c.2,s.404. Kurbu'l-Esnad, s. 9. Tarih-i Yakubi, c.2,s.340.

[21] - İstiâb, c.2,s.721. Usdu'l-Ğabe, c.7, s.84. el-İsâbe, c.4, s.62. Tezkiretu'l-Havas, s.303.

[22] - Kafi, c.4,s.149.

[23] - Kemalu'd-Din, c.3,s.345.

[24] - İstiâb, c.3,s.1090-1095

[25] - Tarih-i Taberi, c.2,s.62.

[26] - Tarih-i Taberi, c.2,s.62.

[27] - el-Huccet-u Ala'z- Zahib, s.249.

[28] - Tarih-i Yakubi, c.1,s.350.

[29] - Tabakat, c.1,s.125.

[30] - Kısas'ul- Enbiya, s.317

[31] - Kafi, c.8,s.340.

[32] - Tarih-i Yakubi, c.1,s.355.

[33] - Tarih-i Yakubi, c.1,s.358.

[34] - Tabakat, c.1,s.228.

[35] - Kafi, c.8,s.339.

[36] - Sire-i İbn-i Hişam, c.4,s.256.

[37] - Sire-i İbn-i Hişam, c.4,s.254.

[38] - Emaliî Tusi, s.342. Tefsir-i Ayyaşi, c.2,s.73.

[39] - Emaliî Tusi, s.336

[40] - Kafi, c.8,s.246.

[41] - Tefsir-i Ayyaşi, c.2,s.72.

[42] - Kafi, c.4,s.245.

[43] - Zehairu'l-Ukba, s. 67. Menakıb-i İbn-i Meğazili, s.18.

[44] - Biharul'-Envar, c.22,s.514-531.

. [45] - Biharul'-Envar, c.22,s.151